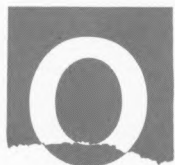

ZAGREBAČKI VELESAJAM I SAJMOVANJE U ZAGREBU

Ljubica Igić
Zagrebački velesajam
Zagreb

bilježavajući 80. godišnjicu Zagrebačkog velesajma u foajeu Kongresnog centra Globus postavljena je izložba koja govori o povijesti i tradiciji sajmovanja u Zagrebu. Organizirao ju je Zagrebački velesajam u suradnji s Arhivom grada Zagreba. Izložba u fotografijama sistematski prikazuje razvoj sajmovanja u gradu počevši od Markova sajma (1372–1567), za koji možemo reći da je bio preteča modernom sajmovanju u Zagrebu i šire, pa do današnjih dana. Osim fotografija u vitrinama su izloženi plakati i katalozi Zagrebačkog zbora (1913–1940), te katalozi poslijeratnoga Zagrebačkog velesajma. Najznačajnije izložbe bile su tri velike gospodarske izložbe: 1864, 1891. i 1906. Održavale su se na današnjem Trgu maršala Tita. Iskustva s tih priredaba bila su značajna kod osnivanja Zagrebačkog zbora, koji se utemeljio u studenome 1909. u Martićevoj ulici. Otvorenje prve sajamske priredbe bilo je 14. kolovoza 1910, a do prvoga svjetskog rata održana su još dva sajma, 1911. i 1913. godine. Može se slobodno reći da je u ovom, jugoistočnom dijelu Evrope to bio prvi međunarodni sajam uzoraka. Na elementima tih prvih priredaba Zagrebački zbor nastavlja svoje uspješno djelovanje 1922. godine. Jedna od značajnih godina tog razdoblja je 1925, kada Zagrebački zbor postaje član utemeljitelj Unije međunarodnih sajmova (UFI). Zbog pomanjkanja prostora 1936. sajam se seli na Savsku cestu, gdje djeluje do 1956. godine. Novu fazu u razvoju Zagrebačkog velesajma predstavlja vrijeme nakon drugoga svjetskog rata. Prvi sajam u oslobođenom Zagrebu organiziran je 1947. godine i to kao prvi međunarodni sajam u socijalističkim zemljama. Godine 1956. Zagrebački velesajam seli se na novu lokaciju preko Save. Dalji razvoj ZV-a očituje se u organiziranju specijaliziranih sajamskih priredaba. Prva takva priredba bila je 1969. godine. Danas Velesajam organizira oko dvadesetak specijaliziranih priredaba. Od toga njih dvanaest nosi atribut UFI priredbe. Grad Zagreb zajedno sa ZV-om bio je 1959. i 1979. domaćin Kongresa UFI-a.

Procjenjuje se da na Velesajmu izlaže više od 90 posto jugoslavenskih poduzeća, a na priredbama koje se održavaju u toku godine sudjeluju izlagači iz više od 100 zemalja. Treba naglasiti veliko značenje za privredu Jugoslavije, susret izlagača iz zemalja članica EZ, EFTA-e, Grupe 77, OECD-a, SEV-a i svih ostalih. Tako Velesajam osigurava potrebne putove privredne suradnje, dok je za strane izlagače veliki izlog jugoslavenskih privreda. Jedan pano na izložbi posvećen je predsjedniku Josipu Brozu Titu. Poslijeratno razdoblje Zagrebačkog velesajma obilježeno je njegovim posjetama. Prvi je put posjetio Jesenski zagrebački velesajam 1947. godine i od tada je gotovo redovito posjećivao i otvarao jesenske priredbe. Svaki njegov posjet bio je pun neposredne aktivnosti prožet idejom o jačanju uloge jugoslavenske privrede u međunarodnim razmjerima. Njegov posljednji posjet bio je 17. rujna 1975.

U povodu značajnog jubileja Zagrebački velesajam izdao je Mapu grafika i seriju razglednica sa 12 fotografija u sepija tehnici. Fotografije prikazuju Velike gospodarske izložbe 1891, 1905. i 1906. godine te Zagrebački zbor između 1910. i 1940. godine.

Primljeno: 26. 12. 1989.

SUMMARY

The Zagreb Fair and fairs in Zagreb

Ljubica Igić

On the occasion of the 80th anniversary of the Zagreb Fair an exhibition of the tradition of fairs in Zagreb was organized, starting with Mark's Fair (1372–1567), the forerunner to the modern fair practices, to the present day. The exhibition contains photographs, posters and catalogues of previous fairs.

FILATELISTIČKA IZLOŽBA PRIGODOM 80. GODIŠNJICE ZAGREBAČKOG VELESAJMA

Boris Pervan
Zagrebački velesajam
Zagreb

edna od manifestacija kojom je obilježena 80. godišnjica Zagrebačkog velesajma je atraktivna filatelistička izložba. Organizirao ju je Zagrebački velesajam u zajednici s Klubom sabirača maraka »August Šenoa« iz Zagreba.

Izložba prikazuje dosadašnja prigodna izdanja poštanskih maraka tiskanih u Jugoslaviji, kao i posebne prigodne kovertе s markom i prigodnim žigom što je Velesajam izdavao prigodom raznih sajamskih manifestacija. Tu su bila i izdanja drugih sajmova u svijetu. Svakako najatraktivniji dio izložbe je novo izdanje Velesajma u zajednici s Klubom sabirača maraka »August Šenoa« – prigodne kovertе s prigodnim žigom i markom, kojim se obilježava 80. godina Zagrebačkog velesajma.

Izdane su četiri kovertе koje sačinjavaju seriju prigodnih maraka »Jedrenjaci Jadrana«. Na tri kovertе nalaze se po dvije marke koje prikazuju razne tipove jedrenjaka, a jedna je kovertа s blokom koji prikazuje grad Dubrovnik s jedrenjacima. To je jedna od najljepših serija prigodnih maraka koju je izdala jugoslavenska pošta, pa je odabir za jubilarnu kovertu Velesajma upravo sjajan. Za filateliste je važan i prigodan žig, koji ima jubilarne godine 1909–1989, te natpis Zagrebački velesajam, znak Velesajma, naziv pošte 41160 Zagreb i datum 18. 9. 1989. Tog dana, tj. prvi dan Velesajma 18. 9. 1989. čitav dan na pošti 41160 Zagreb – Velesajam upotrebljavao se taj žig. Nakon toga završio je u Muzeju PTT-a.

Prigodom 80. godišnjice izdana je i posebna poštanska karta koja prikazuje Zagrebački zbor. Na karti se nalazi franko marka Zagreb s nominalom 70 dinara i posebnim žigom.

Marke i prigodne kovertе su naoko sitan oblik propagande, međutim one kruže svijetom ili razmjennom stižu u razne krajeve i države. Svi oblici propagande su na neki način prolazni, a marke i kovertе Zagrebačkog velesajma čuvaju se i arhiviraju te ostaju generacijama propagandna poruka, u spomen na jedno vrijeme i jednu značajnu obljetnicu.

Primljeno: 26. 12. 1989.

SUMMARY

An exhibition of stamps on the occasion of the 80th anniversary of the Zagreb Fair

Boris Pervan

The anniversary of the Zagreb Fair was commemorated by an exhibition of stamps, and an issue of stamps and envelopes, as a special type of marketing for the Fair.

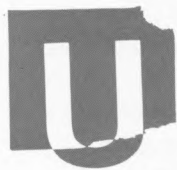

Detalj s izložbe *Doba francuske uprave u Dalmaciji* u Muzeju narodne revolucije, Split

ODJECI FRANCUSKE REVOLUCIJE U DALMACIJI

Stanko Piplović

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture
Split

povodu 200. obljetnice francuske revolucije u Splitu je 21. rujna 1989. u prostorijama Muzeja narodne revolucije otvorena izložba *Doba francuske uprave u Dalmaciji*. Organizator je Arheološki muzej u Splitu u suradnji s Društvom

jugoslavensko-francuskog prijateljstva Yugoslavie-France. Organizacijski odbor su sačinjavali F. Baras, A. Duplančić, M. Jerkan, E. Marin i V. Sabolić. Francuska revolucija i događaji u Evropi koji su slijedili, pa Napoleonovi ratni pohodi, neposredno su se odrazili na razvoj događaja u Dalmaciji. To se posebno odnosi na period francuske uprave od 1806. do 1814. godine. Na izložbi je prikazan izbor iz dosta bogate arhivske, bibliotečne i numizmatičke građe koja se čuva u Arheološkom muzeju u Splitu. Ona je tamo dospjela ponajviše u vremenu posljednje četvrtine prošlog i prve četvrtine ovog stoljeća zalaganjem upravitelja Mihovila Glavinića i Frane Bulića.

U središtu izložbe su dvije velike karte Dalmacije, čime je naglašen njen prostorni okvir, a ujedno postignut vizualan efekt. Katalog i postav izložbe su zamišljeni tako da pružaju kronološki redoslijed i tematsku zaokruženost. U

prve dvije cjeline (1789–1805. i Političke promjene, oružani sukobi, uprava, stanje u Dalmaciji) prevladava vremensko nizanje. Na taj način mogu se pratiti povijesna zbivanja u Evropi i našim krajevima te dobiti nužan okvir za tematske grupe koje slijede, a to su: vojska, sudstvo, financije itd. Za razliku od papirne građe koja uglavnom poštuje redoslijed dan u katalogu, numizmatički materijal je u posebnoj vitrini. Iako se odstupa od kataloga, time je postignuta druga kvaliteta, a to je da posjetilac na jednome mjestu može uočiti raznolikost i razvoj izrade medalja i novca. Da bi se donekle postigla veza između vitrine i tema uz koje su numizmatički izložci, na panoje je stavljen dio uvećanih fotografija medalja i novca.

Posebnu pažnju zaslužuje katalog izložbe raden s pretenzijama koje prelaze svrhu za puko tumačenje izložaka. Dovoljno je navesti da ima više od stotinu stranica teksta i 53 grafičke reprodukcije. Na početku je predgovor akademika E. Pusića, slijedi prigodna riječ upravitelja Muzeja narodne revolucije i urednika kataloga E. Marina, osvrt F. Barasa te vodič po izložbi. Na kraju je izbor iz literature, kazalo osobnih imena i kratak sažetak na francuskom jeziku. Time je katalog poprimio osobine stručne publikacije gdje se mogu crpsti mnogi do sada nepoznati podaci o jednom kratkom ali temeljitim promjenama bogatom periodu u prošlosti Dalmacije. Autor koncepcije izložbe je Arsen Duplančić, knjižničar Arheološkog muzeja u Splitu. On je također izabrao građu, obradio kataloške jedinice i dao komentare uz opise novca i medalja. U radnoj grupi su bili još M. Bonačić-Mandinić, S. Božić, Ž. Bačić i I. Marović.

Primljeno: 23. 10. 1989.

SUMMARY

Reflexes of the French Revolution in Dalmatia

Stanko Piplović

On the occasion of the 200th anniversary of the French Revolution an exhibition was organized in Split under the title *The Period of French Government in Dalmatia*. The exhibition was organized by the Archaeological Museum in collaboration with the Yugoslav-French Friendship Society.